

Ny Tantara Miafina ao ambadik'ilay Andininy

Faha-40 — Isa Faha-29

Ezekiela Nomera Folo

Jeff Pippenger

2026-08-31

Misy andalana sy fahamarinana ara-paminaniana maro mahatalanjona sy manan-danja ao amin'ny bokin'i Ezeikiela. Amin'ireo sary ara-Baiboly momba ny mpaminany ao anatin'ny tempoly, Ezeikiela no, ambonin'ny hafa rehetra, manondro ny kodia ao anatin'ny kodia. Ireo kodia ireo, araka an'i Rahavavy White, dia maneho ny fifamatorana sarotra misy eo amin'ny asan'olombelona, ka mampiseho ny filaharan'ny toe-javatra amin'ny andron'ny ranonorana fara. Ireo toe-javatra ireo dia asehon'ny mpaminany rehefa tonga ampahany amin'ny faminaniana izy ao anatin'ny fanoharana aseho amin'ny fihetsika, tahaka ny amin'ny nandriany tamin'ny ilany havia ary avy eo tamin'ny ilany havanana tao amin'ny sary asehon'ny toko fahefatra momba ny fahirano an'i Jerosalema. Misy ihany koa daty manokana telo ambin'ny folo izay mamolavola ny tantaran'i Ezeikiela, ary amin'izany dia manome ireo mariky ny lalana amin'ny vanim-potoanan'ny ranonorana fara, rehefa voaisy tombo-kase ny iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo. Misy fahamarinana ampitaina tsy amin'ny alalan'ny daty ihany, fa amin'ny alalan'ny isa koa, toy ny fito ambin'ny folo, sivy ambin'ny folo, dimy amby roapolo, fito-polo, efapolo, telonjato sy sivifolo ary mazava ho azy, telopolo. Isa iray hafa izay angamba no isa manan-danja indrindra ao amin'ny bokin'i Ezeikiela dia ny isa dimampolo amby zato. Kanefa ny isa dimampolo amby zato dia tsy hita ao amin'ny bokin'i Ezeikiela. Na izany aza, andalana an-dalana—ao izy.

Ny isa dimampolo amby zato dia voarakitra ara-paminaniana ao anatin'ilay tsipiky ny fahirano, ary ilay fahirano dia tsipika ara-paminaniana miavaka; na raha sitrakao, ny fahirano dia kodia. Ny tsipika ara-paminaniana eo amin'ny tantara dia tsy maintsy manana alfa sy omega mandrakariva, ary amin'izany dia tsy maintsy aseho eo am-piandohana sy eo amin'ny faran'ilay tsipika ny toetran'ny alfa sy ny omega, raha tsy izany dia tsy tsipika izy. Ny zava-nitranga alfa tamin'ny fahirano dia ny fahafatesan'ny vadin'i Ezeikiela, ary ny faran'ny fahirano dia ny fahafatesan'ny ampakarin'i Kristy, araka ny asehon'ny fandravana an'i Jerosalema.

Ary izaho Jaona nahita ny tanàna masina, dia Jerosalema vaovao, nidina avy tany an-danitra avy amin'Andriamanitra, voavoatra tahaka ny ampakarina mihaingo ho an'ny vadiny. Ary nahare feo mahery avy tany an-danitra aho nanao hoe: Indro, ny tabernakelin'Andriamanitra dia eo amin'ny olona, ary Izy hitoetra aminy, ary izy ireo ho olony, ary Andriamanitra mihitsy no hiaraka aminy sady ho Andriamaniny. Ary hofafan'Andriamanitra ny ranomaso rehetra amin'ny masonry; ary tsy hisy fahafatesana intsony, na alahelo, na fitomaniana, na fanaintainana intsony; fa efa lasa ny zavatra taloha. Ary hoy Ilay mipetraka eo ambonin'ny seza fiandrianana: Indro, havaoziko ny zavatra rehetra. Ary hoy Izy tamiko: Soraty; fa marina sy mahatoky ireo teny ireo. Ary hoy koa Izy tamiko: Vita. Izaho no Alfa sy Omega, ny voalohany sy ny farany. Izay mangetaheta dia homeko maimaim-poana avy amin'ny

loharanon'ny ranon'aina. Izay mandresy no handova ny zavatra rehetra; ary Izaho ho Andriamaniny, ary izy ho zanako. Fa ny matahotra, sy ny tsy mino, sy ny vetaveta, sy ny mpamono olona, sy ny mpijangajanga, sy ny mpanao ody ratsy, sy ny mpanompo sampy, ary ny mpandainga rehetra, dia hanana ny anjarany ao amin'ny farihy mirehitra afo sy solifara; izany no fahafatesana faharoa. Ary nankaty amiko ny anankiray tamin'ny anjely fito izay nanana ny lovia fito feno ny loza fito farany, dia niresaka tamiko ka nanao hoe: Avia atỳ, haschoko anao ny ampakarina, vadin'ny Zanak'ondry. Apokalypsy 21:2–9.

Maty teo am-piandohan'ny fahirano ny vadin'i Ezekiela, ary ao izy no amaritana azy ho “fanirian'ny” mason'i Ezekiela, ary amin'ny fandravana an'i Jerosalema aseho ao amin'io toko io ihany, i Jerosalema dia amaritana ho “fanirian'ny” mason'ny Isiraely.

Ary tamin'ny taona fahasivy, tamin'ny volana fahafolo, tamin'ny andro fahafolon'ny volana, dia tonga tamiko ny tenin'i Jehovah nanao hoe: ... Ary tonga tamiko koa ny tenin'i Jehovah nanao hoe: Ry zanak'olona, indro, esoriko aminao tampoka izay irin'ny masonao; nefa aza misaona na mitomany ianao, ary aoka tsy hilatsaka ny ranomasonao. Misentoa mangina, aza manao fisaonana noho ny maty; fehezo eo an-dohanao ny fehin-dohanao, ary ataovy eo amin'ny tongotrao ny kapanao, ary aza manarona ny molotrao, ary aza mihinana ny mofon'ny olona. Dia niteny tamin'ny olona aho nony maraina; ary nony hariva dia maty ny vadiko; ary ny ampitso maraina dia nataoko araka izay nandidiana ahy. Ary hoy ny olona tamiko: Tsy holazainao aminay va izay hevitr'ireo zavatra ireo ho anay, satria manao izany ianao?

Dia novaliako hoe: Tonga tamiko ny tenin'i Jehovah nanao hoe: Mitenena amin'ny taranak'Isiraely hoe: Izao no lazain'i Jehovah Tompo: Indro, holevileviko ny fitoerako masina, dia ilay reharehan'ny herinareo sy irin'ny masonareo ary iantran'ny fanahinareo; ary ny zanakareo lahy sy ny zanakareo vavy, izay nafoinareo, dia ho lavon-tsabatra. Ary hataonareo tahaka izay nataoko: tsy hosaronanareo ny molotrareo, ary tsy hihinana ny mofon'ny olona ianareo. Ary ny fehin-dohanareo ho eo an-dohanareo, ary ny kapanareo ho eo amin'ny tongotrareo; tsy hitomany na hitaraina ianareo, fa hihamaina noho ny helokareo, ary hifampitomany ianareo.

Koa Ezekiela dia famantarana ho anareo; araka izay rehetra nataony no hataonareo; ary raha tonga izany, dia ho fantatrareo fa Izaho no Jehovah Tompo. Ary ianao kosa, ry zanak'olona, moa tsy amin'ny andro hanesorako aminy ny heriny, dia ny hafalian'ny voninahiny, ny fanirian'ny masony, ary izay ipetrahan'ny sainy, dia ny zanany lahy sy ny zanany vavy, no hahatongavan'izay afa-mandositra amin'izany andro izany any aminao mba hampandre anao izany ho ren'ny sofinao? Amin'izany andro izany dia hisokatra ny vavanao amin'izay afa-mandositra, ary hiteny ianao ka tsy ho moana intsony; ary ho famantarana ho azy ireo ianao; dia ho fantany fa Izaho no Jehovah. Ezekiela 24:1, 15–27.

Ny alfa-n'ny fahirano dia ny fahafatesan'ilay irin'i Ezekiela, ary ny ômega dia ny fahafatesan'ilay irin'ny Isiraely.

Mihaino, nefa tsy mandre

Misy in-dimy no anehoana ireo loholona na ny vahoaka, amin'ny endriny iray, ho toy ny mihaino an'i Ezekiela. Ao amin'ny Ezekiela 8:1, ny loholon'i Joda dia mipetraka eo anatrehany. Ao amin'ny Ezekiela 14:1, ny loholona dia tonga ka mipetraka eo anatrehany. Ao amin'ny Ezekiela 20:1, ny loholon'ny Isiraely dia tonga hanontany amin'i Jehovah. Ao amin'ny Ezekiela 37:18, Andriamanitra dia milaza amin'i Ezekiela hoe: “Raha hiteny aminao ny zanaky ny firenenao ka hanao hoe: Tsy hambaranao aminay va izay hevitr'ireo zavatra ireo aminao?” Ao amin'ny toko fahefatra amby roapolo, ny vahoaka dia manontany mivantana hoe: “Tsy holazainao aminay va izay hevitr'izany zavatra izany ho anay, dia ny anaovanao izany?” Amin'ireo tranga dimy ireo, ny loholona na ny vahoaka dia ao anatin'ny toe-panahy laodikeana.

Dia hoy Izy hoe: Mandehana, ka lazao amin'ity firenena ity hoe: Mandrenesa tokoa, nefa aza mahafantatra; ary mijere tokoa, nefa aza mahatsinjo. Ataovy matavy ny fon'ity firenena ity, ary ataovy mavesatra ny sofiny, ary tampeno ny masonry; fandrao mahita amin'ny masonry izy, ka mandre amin'ny sofiny, ary mahafantatra amin'ny fony, ka miverina, dia ho sitrana. Isaia 6:9, 10.

Ireo fanehoana dimy ny amin'ny olona izay mandre nefa tsy mihaino, ary ireo fanehoana dimy ny amin'ny olona izay mahita nefa tsy mahita dia mifanaraka amin'ireo dingana dimy ananan'izay mandà tsy hahita sy hihaino ao amin'ny fanambaran'i Isaia.

Fa ny tenin'i Jehovah taminy dia didy mifanindry didy, didy mifanindry didy; andalana mifanindry andalana, andalana mifanindry andalana; kely etỳ, kely erỳ; mba handehanany ka hihemorany, dia ho torotoro sy ho voafandrika ary ho azo. Isaia 28:13.

Ary maro amin'izy ireo no ho tafintohina sy ho lavo ary ho torotoro, ka ho voafandrika sy ho voasambotra. Isaia 8:15.

Famantarana

Ao amin'ny toko faha-efatra amby roapolon'i Ezekiela, ny vanim-potoana izay manomboka amin'ny fahirano sy ny fahafatesan'ny vadin'i Ezekiela—ilay fanirian'ny masonry—dia mifarana amin'ny fahafatesan'i Jerosalema—ilay fanirian'ny mason'ny Isiraely. Ny fahirano naharitra herintaona sy tapany dia mitondra ny mariky ny Alfa sy Omega, ary manomboka sy mifarana amin'ny famantarana io vanim-potoana io. Tahaka ny ao amin'i Ezekiela faha-efatra amby roapolo, i Jesosy dia manondro ny famantaran'ny fahirano ao amin'i Matio faha-efatra amby roapolo.

“Ny tenin'i Kristy dia efa nolazaina teo anatrehan'ny olona maro; fa rehefa nitokana Izy, dia nanatona Azy Petera sy Jaona sy Jakoba ary Andrea, raha nipetraka teo an-tendrombohitra Oliva Izy. ‘Lazao aminay,’ hoy izy ireo, ‘rahoviana no hiseho izany zavatra izany? ary inona no ho famantarana ny fihavianao sy ny faran'izao tontolo izao?’ Tsy namaly ny mpianany tamin'ny nandraisany misaraka ny amin'ny fandravana an'i Jerosalema sy ny andro lehibe amin'ny fihaviany Jesosy. Nampifangaroiny ny famaritana ireo toe-javatra roa ireo. Raha nasehony tamin'ny mpianany ny zava-mitranga ho avy araka ny nahitany azy, dia tsy ho zakany ny nijery izany. Noho ny famindram-pony taminy dia nampiray Azy ny famaritana ireo krizy lehibe roa ireo, ka navelany ny mpianatra handinika ny heviny ho an'ny tenany. Rehefa

niresaka ny amin'ny fandravana an'i Jerosalema Izy, dia nihoatra lavitra noho izany toe-javatra izany ny teniny faminaniana ka tonga hatramin'ilay fandoroana lehibe amin'ny andro izay hitsanganan'i Jehovah hiala amin'ny fitoerany mba hamaly ny izao tontolo izao noho ny helony, amin'ny andro hampisehoan'ny tany ny rà nalatsany, ka tsy hanafina intsony izay novonoiny. Ity lahateny manontolo ity dia nomena, tsy ho an'ny mpianatra ihany, fa ho an'izay hiaina amin'ireo seho farany amin'ny tantaran'ity tany ity."

Nihodina tany amin'ny mpianatra i Kristy ka nanao hoe: "Mitandrema, fandrao hisy hamitaka anareo. Fa maro no ho avy amin'ny anarako ka hanao hoe: Izaho no Kristy; ary hamitaka ny maro izy." Maro ireo mesia sandoka hiseho, hilaza fa manao fahagagana, ary hanambara fa efa tonga ny fotoana hamonjena ny firenena jiosy. Hitarika ny maro ho amin'ny fahadisoan-kevitra ireo. Tanteraka ny tenin'i Kristy. Teo anelanelan'ny nahafatesany sy ny fahirano an'i Jerosalema dia maro ireo mesia sandoka niseho. Nefa io fampitandremana io dia nomena koa ho an'izay miaina amin'izao andro iainan'izao tontolo izao izao. Ireo fitaka izay nampiasaina talohan'ny nandravana an'i Jerosalema dia nampiasaina nandritra ny taona maro nifandimby, ary mbola nampiasaina indray.

"Ary handre anareo ny amin'ny ady sy ny siosion-dresaky ny ady; tandremo mba tsy ho taitra hianareo; fa tsy maintsy ho tonga izany rehetra izany, nefa tsy mbola tonga ny farany." Talohan'ny nandravana an'i Jerosalema dia nifandrombahana ny fahefana fara tampony ny olona. Nisy emperora novonoina. Ireo izay noheverina fa hijoro manakaiky indrindra ny seza fiandrianana dia novonoina. Nisy ady sy siosion-dresaky ny ady. 'Tsy maintsy ho tonga izany rehetra izany,' hoy Kristy, 'nefa tsy mbola tonga ny farany [ny amin'ny firenena jiosy amin'ny maha-firenena azy]. Fa hisy firenena hitsangana hanohitra firenena, ary fanjakana hanohitra fanjakana; ary hisy mosary sy areti-mandringana ary horohoron-tany any amin'ny tany samy hafa. Izany rehetra izany no fiandohan'ny fahoriana.' Hoy Kristy: Raha hitan'ny raby ireo famantarana ireo, dia hambarany ho fitsaran'Andriamanitra amin'ireo firenena izany noho izy ireo mitana ny olony voafidiny ho amin'ny fanandevozana. Hambarany fa ireo famantarana ireo no mariky ny fiavian'ny Mesia. Aza mety hofitahina; ireo no fiandohan'ny fitsarany. Ny vahoaka dia nibanjina ny tenany ihany. Tsy nibebaka izy ireo na niova fo mba hahasitrana azy. Ireo famantarana izay asehony ho mariky ny fanafahana azy avy amin'ny fanandevozana dia famantarana ny fandringanana azy." The Desire of Ages, 628.

Ny fahirano an'i Jerosalema tamin'ny taona 66 dia nahitana ny famantarana ny nametrahana'i Roma ny fanevany teo amin'ny tokotanin'ny fitoerana masina. Ny fanazavan'i Jesosy momba ny zava-nitranga tamin'ny vanim-potoana 66 ka hatramin'ny 70 dia nampifandray ny fandravana tamin'ny taona 70 amin'ny Fiaviany Fanindroany; ary misy famantarana mifandray amin'ny Fiaviany Fanindroany.

"Tsy ela dia voasariky nankany Atsinanana ny masonay, fa nisy rahona mainty kely niseho, tokony ho antsasaky ny haben'ny tanan'olona, izay fantatray rehetra fa izany no Famantaran'ny Zanak'olona." The Day Star, 1846.

Ny fiandohana sy ny fiafaran'ny tantaran'ny taona 66 ka hatramin'ny 70 taor. J.K. dia mirakitra famantarana mifandray amin'ny fiandohan'ny fahirano sy ny fandravana ny tanàna, izay mifanaraka amin'ny famantarana alpha sy omega momba ny fahafatesan'ilay fanirian'ny maso

tamin'ny 587 tal. J.K. sy 586 tal. J.K.

Ny tantaran'ny fahirano naharitra herintaona sy tapany dia “famantarana” ho an'ny andro farany. Ireo virijina adala aseho ao amin'ny tantaran'i Ezekiela dia mahita ny tandriny ao amin'ny tantaran'ireo virijina hendry izay nahita ny famantaran'ny fahirano tamin'ny taona 66 ka nandositra ho amin'ny fiarovana. Ny fahirano naharitra herintaona sy tapany no famantarana izay mampiseho sokajin'olona mpivavaka roa. Ny sokajy iray hahatakatra ny famantarana; ny sokajy iray kosa, izay asehon'i Isaia ho “maro”, dia tsy hahita na handre.

Maro sy Vitsy

Dia hoy ny mpanjaka tamin'ny mpanompo: Fatoro ny tanany sy ny tongony, dia ento miala izy, ka atsipazo any amin'ny maizina ivelany; any no hisy fitomaniana sy fikitroha-nify. Fa maro no antsoina, nefa vitsy no voafidy. Matio 22:13, 14.

Koa ny farany no ho voalohany, ary ny voalohany no ho farany; fa maro no antsoina, nefa vitsy no voafidy. Matio 20:16.

Mahita sy Mandre

Misy fanoharana dimy natao tamin'ny asa ao amin'ny bokin'i Ezekiela, ary koa in-dimy i Ezekiela no niteny tamin'ny mpitarika sy tamin'ny vahoaka. Ireo vavolombelona roa ireo no manondro ireo virijina dimy adala izay mandà tsy “hahita” ary mandà tsy “handre.” Mandà tsy hahita na handre ny fahalalana izay ampitomboina izy ireo, raha i Jesosy, Izay amin'ny maha-Lionan'ny firenen'i Joda Azy, no manokatra ny Tombokasen'ny Teniny ara-paminaniana.

Hahita sy Hahare Izao Tontolo Izao

Ianareo mponina rehetra amin'izao tontolo izao sy izay mitoetra ambonin'ny tany, dia jereo, raha manandratra faneva eny an-tendrombohitra Izy; ary raha mitsoka ny trompetra Izy, dia mihainoa. Isaia 18:3.

Ary amin'izany andro izany dia handre ny tenin'ny boky ny marenina, ary ny mason'ny jamba hahita avy ao amin'ny aizim-pito sy avy ao amin'ny haizina. Isaia 29:18.

Ny Oloko Adala sy Dondrona dia Tsy Manam-pahalalana

Mandra-pahoviana no mbola hahitako ny faneva sy handrenesako ny feon'ny trompetra? Fa adala ny oloko, tsy mahalala Ahy izy; zanaka kentrina izy, ary tsy manan-tsaina; mahay manao ratsy izy, fa ny hanao tsara kosa dia tsy fantany. Jeremia 4:21, 22

Ambarao ao amin'ny taranak'i Jakoba izao, ary torio any Joda hoe: Henoy ankehitriny izao, ry firenena adala sady tsy manam-pahalalana, izay manana maso nefa tsy mahita, izay manana sofina nefa tsy mandre. Jeremia 5:20, 21.

Trano mpiodina

Ary tonga tamiko koa ny tenin'i Jehovah nanao hoe: Ry zanak'olona, mitoetra eo afovoan'ny taranaka mpiodina ianao, izay manan-maso hahita, nefa tsy mahita; manan-tsofina handre, nefa tsy mandre; fa taranaka mpiodina izy. Ezekiela 12:1, 2.

Koa miteny amin'ireo amin'ny fanoharana Aho; satria raha mahita izy dia tsy mahita, ary raha mandre izy dia tsy mandre, sady tsy mahafantatra. Ary tanteraka aminy ny faminanian'Isaia izay manao hoe: Amin'ny fandrenesana no handrenesanareo, nefa tsy ho azonareo; ary amin'ny fahitana no hahitanareo, nefa tsy ho tsapanareo. Fa efa tonga donto ny fon'ity firenena ity, ary efa latsaka ny sofiny amin'ny fandrenesana, ary efa nakimpiny ny masonry; fandrao mba hahita amin'ny masonry izy, sy handre amin'ny sofiny, ary hahafantatra amin'ny fony, ka hibe-baka, ary Izaho hahasitrana azy.

Fa sambatra ny masonareo, fa mahita izy; ary ny sofinareo, fa mandre izy. Fa lazaiko aminareo marina tokoa: maro ny mpaminany sy ny marina no naniry hahita izay zavatra hitanareo, nefa tsy nahita; ary handre izay zavatra renareo, nefa tsy nandre. Matio 13:13–17.

Ny Lalana Taloha

Izao no lazain'i Jehovah: Mijan'ona eo amin'ny lalana ianareo, ka jereo, ary anontanio ny amin'ny lalana fahiny, izay lalana tsara; dia mandehana eo aminy, ary hahita fitsaharana ho an'ny fanahinareo ianareo. Nefa hoy izy ireo: Tsy handeha eo izahay. Ary nanendry mpiambina ho aminareo koa Aho ka nanao hoe: Mihainoa ny feon'ny trompetra. Nefa hoy izy ireo: Tsy hihaino izahay. Jeremia 6:16, 17.

Ny Hafatry ny 1840–1844

“Ny hafatra rehetra nomena nanomboka tamin'ny 1840–1844 dia tsy maintsy aseho amim-pahefana ankehitriny, satria maro ny olona no very lalana. Ny hafatra dia tsy maintsy ho tonga amin'ny fiangonana rehetra.

Hoy Kristy nanao hoe: “Sambatra ny masonareo, fa mahita; ary ny sofinareo, fa mandre. Fa lazaiko aminareo marina tokoa: maro ny mpaminany sy ny olo-marina no naniry hahita izay hitanareo, nefa tsy nahita; ary handre izay renareo, nefa tsy nandre” [Matio 13:16, 17]. Sambatra ny maso izay nahita ireo zavatra izay hita tamin'ny taona 1843 sy 1844.

“Nomena ny hafatra. Ary tsy tokony hisy fahatarana amin'ny famerenana ny hafatra, satria tanteraka ny famantarana ny fotoana; tsy maintsy tanterahina ny asa famaranana. Hisy asa lehibe hotanterahina ao anatin'ny fotoana fohy. Tsy ho ela dia homena hafatra iray araka ny fanendren'Andriamanitra, izay hitombo ho antso mafy. Ary amin'izay dia hitsangana eo amin'ny anjarany Daniela, mba hanome ny fijoroany ho vavolombelona.” Manuscript Releases, boky 21, 437.

Ny Famantarana ny Fahirano

Misy in-dimy ao amin'ny bokin'i Ezekiela no “nanehoany tamin'ny fihetsika” fanoharana izay nolavin'ny olona tsy hojerena, ary misy koa in-dimy izay “nitenenany” tamin'ireo olona ireo, izay nandà tsy hihaino. Ireo vavolombelona roa, dia ny fanoharana naseho tamin'ny fihetsika sy ny teny

natao, dia natolotra tamin'ireo virijina adala dimy. Ny iray amin'ireo fanoharana naseho tamin'ny fihetsika, izay hita ao amin'ny toko fahefatra, dia maneho ny “famantarana” ny fahirano, izay mampitandrina ny amin'ny fandranganana ho avy. Ny hafatr'i Ezekiela dia ny hafatra ho an'i Laodikia.

Ny “famantarana” nomena ho an'i Laodikia dia ny “famantaran'ny fahirano”, ary ny fahirano amin'ny andro farany dia asehon'ny vavolombelona maro. Ny hany famantarana nomena ny Jiosy tamin'ny andron'i Kristy dia ny famantaran'i Jona, izay maneho fanoharana natao tamin'ny asa, dia telo andro tao an-kibon'ny trozona.

Dia nisy mpanora-dalàna sy Fariseo sasany namaly ka nanao hoe: Mpampianatra ô, mba te hahita famantarana avy aminao izahay. Fa Izy namaly ka nanao taminy hoe: Ny taranaka ratsy fanahy sy mpijangajanga no mitady famantarana; nefa tsy hisy famantarana homena azy afa-tsy ny famantaran'i Jona mpaminany; fa tahaka ny nijanonan'i Jona hateloana sy hateloana alina tao an-kibon'ny trozona, dia tahaka izany koa no hitoeran'ny Zanak'olona hateloana sy hateloana alina ao anatin'ny tany. Matio 12:38–40.

Ny Famantaran'i Jona

Ny famantarana an'i Jona dia fanoharana natao tamin'ny asa, maneho fitsanganana amin'ny maty. I Jaona kosa dia maneho izany fahamarinana izany ihany, fa natsipy tao anaty vilany menaka mangotraka izy, nefa nivoaka velona. Daniela tao an-davaky ny liona sy ireo lehilahy telo mendrika tao amin'ny lafaoron'i Nebokadnezara dia samy maneho fitsanganana amin'ny maty. Izy rehetra ireo dia maneho ny iray hetsy sy efatra alina sy efatra arivo izay hatsangana amin'ny maty ao amin'ny Apokalypsy toko faha-iraka ambin'ny folo.

“Ny eritreritry ny Mpamonjy dia niverina indray tamin'ny fandinihana ny lasa sy ny ho avy. Raha ny vahoaka kosa niezaka nanazava izay zavatra hitany sy reny araka ny fiheverana nisy fiantraikany tamin'ny sainy, ary araka ny fahazavana nananany, dia ‘namaly Jesosy ka nanao hoe: Tsy noho ny amiko no nahatongavan'izao feo izao, fa noho ny aminareo.’ Izany no porofo faratampony nanamarina ny maha-Mesia Azy, famantarana avy amin'ny Ray fa nilaza ny marina Jesosy, ary Zanak'Andriamanitra Izy. Moa hiala amin'izao fanambarana avy any an-danitra avo izao va ny Jiosy? Efa nanontany ny Mpamonjy indray mandeha izy ireo hoe: Inona no famantarana asehonao, mba ho hitanay ka hinoanay? Tsy hita isa ny famantarana nomena nandritra ny asa fanompoan'i Kristy manontolo; nefa nanakimpy ny masony sy nanamafy ny fony izy, sao ho resy lahatra. Ny fahagagana lehibe indrindra, dia ny fitsanganan'i Lazarosy tamin'ny maty, tsy nahafaka ny tsi-finoany, fa vao mainka nameno azy tamin'ny lolompo mitombo; ary ankehitriny, nony efa niteny ny Ray ka tsy azony nangatahana famantarana hafa intsony, dia tsy nalefaka ny fony, ary mbola nandà tsy hino ihany izy.” Spirit of Prophecy, boky faha-3, 79.

Lazara no famantarana ny fitsanganana amin'ny maty araka izay nasehon'i Jona tamin'ny naha-teo an-kibon'ny trozona azy. Ny feon'ny Ray mifandray amin'i Lazara natsangana tamin'ny maty dia maneho ny fitambaran'ny maha-Andriamanitra sy ny maha-olombelona, izay toetran'i Kristy tokoa, Izay naka nofo maha-olona ho Azy. Ny fitambaran'ny maha-Andriamanitra amin'ny

maha-olombelona no faneva an'ireo efatra amby efatra alina amby iray hetsy, ary i Lazara no famantarana ny herin'ny fitsanganana amin'ny maty izay manatanteraka ny fampiraisana ny Mpamorona amin'ny voary.

“Tamin'ny fananganana an'i Lazarosy, maro no voatarika hino an'i Jesosy. Drafitr'Andriamanitra ny hahafatesan'i Lazarosy sy hametrahana azy ao am-pasana alohan'ny hahatongavan'ny Mpamonjy. Ny fananganana an'i Lazarosy no fahagagana ambony indrindra nataon'i Kristy, ary noho izany dia maro no nankalaza an'Andriamanitra.” Manuscript Releases, volume 21, 111.

I Lazarosy no nitarika ny fidirana amim-boninahitra tao Jerosalema, ary izy no “famantarana” velona ny amin'ny fitsanganana amin'ny maty izay asehon'i Jona.

«Lazara, izay efa nahita fahalòvana tao am-pasana ny tenany, nefa ankehitriny nifaly tamin'ny herin'ny fahatanjaham-batan-dehilahy feno voninahitra, no nitondra ny biby izay nitaingenan'ny Mpamonjy.» Ilay Fitiavan'ny Vanim-potoana Rehetra, 572.

Ny fidirana amim-boninahitra dia mifanaraka amin'ny fivoriana'ny toby tao Exeter, izay no fahatanterahan'ny fanoharana ny amin'ny virijina folo amin'ny ambaratonga alfa, ary noho izany dia mampifanaraka ny “famantarana” an'i Jona sy i Lazarosy amin'ny omega sy ny fahatanterahana lavorary amin'ny fanambarana ny hafatra hoe: “Indro, avy ny Mpampakatra!”

“Matetika aho no itarihana ho amin'ilay fanoharana ny amin'ny virijina folo, ka ny dimy tamin'ireo dia hendry, ary ny dimy adala. Io fanoharana io dia efa tanteraka ary mbola ho tanteraka hatramin'ny tsipiriany indrindra, satria manana fampiharana manokana ho an'izao andro izao izy, ary, tahaka ny hafatry ny anjely fahatelo, dia efa tanteraka ary mbola hitohy ho fahamarinana ankehitriny mandra-pahatapitry ny fotoana.” Review and Herald, 19 Aogositra 1890.

I Jôna, i Lazarosy ary i Samuel Snow izay tonga tara tao amin'ny fivoriana'ny toby tao Exeter dia mifanaraka amin'ny “famantaran'ny fahirano” ao amin'i Ezekiela. I Lazarosy no nitarika an'i Kristy hiditra tao Jerosalema teo ambonin'ny boriky.

“Iray tamin'ireo mpitarika manan-danja tamin'ny fivoriana an-toby tao Exeter (New Hampshire) tamin'ny Aogositra 1844 i Bates, tamin'ny fotoana nanolorana voalohany ny ‘antso marina tamin'ny misasakalina.’ Ary i Bates no voafidy hitory tamin'ny fotoam-pivavahana marainan'io andro io tao amin'ny toby. Nampirisika ny mpihaino azy izy mba ho mahatoky ary nanome toky azy tamim-pitoniana fa Andriamanitra dia mizaha toetra azy fotsiny, fa izy ireo dia ao amin'ny fotoana fiandrasana, sy fihetseham-po mitovitovy amin'izany, raha tonga nitaingin-tsoavaly niditra tao amin'ny toby kosa i Samuel S. Snow. Rehefa nipetraka teo anilan'ny rahavaviny, Ramatoa John Couch, i Snow dia nanamafy indray ny fahareseny lahatra fa hiseho amin'ny fotoana voatendry i Kristy. Nampihetsi-po lalina, Ramatoa Couch dia nampitolagaga ny mpanatrika tamin'ny nitsanganany ka nilazany hoe: ‘Indro misy lehilahy iray mitondra hafatra avy amin'Andriamanitra!’” Leroy Froom, The Prophetic Faith of our Fathers, boky faha-4, 549.

Tamin'ny volana Aprily 1521, i Martin Luther dia nandeha tamin'ny kalesy tarihin-tsoavaly ho any amin'ny Diet of Worms, izay nandavany ny lovantsofina sy ny fomba amam-panaon'ny papa, ary nilazany hoe: “Raha tsy resy lahatra amin'ny alalan'ny fijoroan'ny Soratra Masina na amin'ny alalan'ny saina mazava aho... dia tsy mahazo ary tsy hanafoana na inona na inona aho, satria tsy azo antoka sady tsy marina ny manao zavatra manohitra ny feon'ny fieritreretana. Eto no ijoroako. Tsy mahavita zavatra hafa aho. Andriamanitra anie hanampy ahy. Amena.”

Tahaka ny nanohitrana'ny Fariseo ny fidiran'i Kristy tamim-pandresena, no nanohitrana'ny manam-pahefan'ny papa ny fidiran'i Luther. Avy eo dia nanova ny anarany i Luther (famantarana ny fanisiana tombo-kase) ary nafenina nandritra ny nandikany ny Testamenta Vaovao ho amin'ny teny alemà. Ny fisehoany teo anatrehan'ny Diet of Worms dia tandindon'ny Antso Miasakalina, izay nitarika ho amin'ny didy famonoana avy amin'ny manam-pahefan'ny fiangonana sy fanjakana tamin'izany andro izany, ka noho izany dia tandindon'ny lalàn'ny Alahady. Rehefa afaka folo volana niafenana tamin'ny anarana hoe ‘Junker Jörg’ dia niova ny fandrahonana avy amin'ny manam-pahefana, indrindra ho amin'ny olana ara-tafika roa natrehana'i Charles V mpanao kolikoly. Ireo fandrahonana ara-tafika roa ireo dia Frantsa sy ny Silamo, izay misolo tena ilay firaisana tsy masina eo amin'ny sosialisma sy ny Silamo izay ankehitriny no manatrika ny olombelona.

“Ny asan'Andriamanitra eto an-tany dia mampiseho, hatramin'ny taona mifandimby, fitoviana manaitra ao amin'ny fanavaozana lehibe rehetra na hetsika ara-pivavahana rehetra. Ny foto-kevitra iasan'Andriamanitra amin'ny olona dia mitoetra ho iray mandrakariva. Ny hetsika lehibe amin'izao fotoana izao dia manana tandrify amin'ireo tamin'ny lasa, ary ny fanandraman'ny fiangonana tamin'ny andro fahiny dia manana lesona sarobidy indrindra ho an'ny androntsika ankehitriny.” The Great Controversy, 343.

Ny boriky notarihin'i Lazarosy no nitondra an'i Kristy ho any Jerosalema, ny kalesy notarihin-tsoavaly no nitondra an'i Lotera ho any amin'ny Diet of Worms, ary ny soavaly no nitondra an'i Snow ho any amin'ny fivoriana'ny toby tao Exeter; ka izany no manondro ny boriky sy ny soavaly, samy mpikambana ao amin'ny fianakaviana “Equidae” ao amin'ny razambe “Equus”, ho famantarana ny hafatry ny Antso Amin'ny Miasakalina.

Mifalia indrindra, ry zanakavavin'i Ziona; mihobia, ry zanakavavin'i Jerosalema: indro, ny Mpanjakanana avy manatona anao; marina Izy sady mitondra famonjena; manetry tena sady mitaingina boriky, dia zanak'ampondra mbola tanora, zanaky ny boriky. Zakaria 9:9.

Ny famantarana ny hafatry ny Antso amin'ny Miasakalina dia ny fahatongavan'ny ampondra na ny soavaly, izay samy tandindon'ny Silamo. Ilay iraka voafidy hitondra ny hafatra marina momba ny antso amin'ny misasakalina dia tonga nitaingina soavaly, mifanaraka amin'i Kristy izay tonga nitaingina ampondra. Ny “fahirano” amin'ny andro farany dia voamariky ny fahatanterahan'ny fanondroan'i Ellen White fa ny tanànan'i Nashville dia hosazina amin'ny “baolina afo.”

Nahoana no manomboka eo amin'ireo baolin'afo ao Nashville ny fahirano? Moa ve izany satria ny finoana silamo dia asehon'ny ampondra sy ny soavaly ao amin'ny Tenin'Andriamanitra ara-paminaniana?

Smyrna

Ny Emperora Néron no manamarika ny fiandohan'ny fiangonan'i Smyrna tamin'ny nandoroana ny tanànan'i Roma tamin'ny taona 64. Io daty io no manamarika ny fiandohan'ny fanenjehana ny fiangonana kristiana, izay tanterahina mandritra ny vanim-potoana roanjato sy dimampolo taona ka mifarana amin'ny Didin'i Milan tamin'ny taona 313. Ny fananganana ny sarin'ilay bibidia dia maneho ilay mari-pamantarana alfa izay mampiditra vanim-potoana iray mifarana amin'ny mari-pamantarana omega, izay asehon'ny mariky ny bibidia amin'ilay lalàn'ny Alahady ho avy tsy ho ela. Io vanim-potoana io dia faritana ho manomboka amin'ny “didy”.

“Raha te hahatakatra ny hery ampiasaina amin'ilay ady ho avy tsy ho ela ny mpamaky, dia tsy maintsy manaraka fotsiny ny tantaran'ireo fomba nampiasain'i Roma ho amin'io tanjona io ihany tamin'ny andro lasa izy. Raha te hahafantatra izy ny fomba hitondran'ny Katolika sy ny Protestanta, rehefa miray, amin'ireo izay mandà ny foto-pampianarany, dia aoka izy hijery ny toe-panahy nasehon'i Roma tamin'ny Sabata sy tamin'ireo niaro azy.

“Ny didim-panjakana navoakan'ny mpanjaka, ny konsily jeneralin'ny fiangonana, ary ny fitsipika ara-piangonana notohan'ny fahefana ara-nofo no dingana nahatongavan'ilay fety jentilisa teo amin'ny toerana mendrika tao amin'ny tontolo kristiana. Ny fepetra ampahibemaso voalohany nampiharana ny fitandremana ny Alahady dia ny lalàna navoakan'i Constantin. (A.D. 321; jereo ny fanamarihana ao amin'ny Fanazavana Fanampiny ho an'ny pejy 53.) Io didy io dia nitaky ny mponina an-tanàn-dehibe hiala sasatra amin'ny ‘andro hajain'ny masoandro,’ nefa namela ny mponina ambanivohitra hanohy ny asa famboleny. Na dia lalàna jentilisa aza izany raha ny tena izy, dia nampiharina ny amperora izany rehefa avy naneho fandraisana anarana fotsiny ny Kristianisma izy.” Ny Hery Ifanandrinana, 574.

Ny didim-panjakana voalohany nentin'ny mpanjaka izay nanamarika ny fifindrana avy amin'ny fiangonan'i Smyrna ho amin'ny fiangonan'i Pergamos dia ny Didin'i Milan tamin'ny taona 313. Izany no nisolo tena ny dingana voalohany izay nitarika ho amin'ny lalàna alahady voalohany tamin'ny taona 321. Ny fandravana an'i Jerosalema dia tandindon'ny lalàna alahady, ary vavolombelona ara-paminaniana roa no manondro fahirano iray izay nialoha io fandravana io. Ireo fahirano roa ireo, izay asehon'ny fahirano fahatelo nataon'i Babylona tamin'ny 587 tal. JK sy ny fahirano faharoa nataon'i Roma tamin'ny taona 70, dia manondro fa ny marika an-dalana izay mialoha ny marika an-dalan'ny lalàna alahady dia fahirano ara-paminaniana.

Nanao fahirano an'i Joiakima Nebokadnezara, avy eo an'i Joiakina, ary farany an'i Zedekia. Nanao fahirano tamin'ny taona 66 i Cestius, ka nahatanteraka ny famantarana izay nomen'i Jesosy ny fiangonana, tahaka ny fananan'ny fahirano fahatelo tamin'ny 587 tal. J.K. ny famantarana ny nahafatesan'ny vadin'i Ezekiela. Ny mari-dalana mialoha ny fandravana an'i Jerosalema dia fahirano, ary “famantarana” koa izany. Ny mari-dalana izay nialoha ny lalàn'ny Alahady tamin'ny 321 dia ny Didin'i Milan, izay nisy ny fifindrana avy amin'ny fiangonana (Smyrna) izay tsy manana fanamelohana ho amin'i Pergamosy, tandindon'ny fiangonana iray efa nifanaraka tamin'ny marimaritra iraisana.

Ny Didy tao Milan dia noho izany no fiandohan'ny fahirano ara-paminaniana, ary famantarana koa izany. Izy koa no manamarika ny toerana iovan'ny hetsika laodikiana an'ireo efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy ho amin'ny hetsika filadelfiana an'ireo efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy.

Philadelphia sy Smyrna no misolo tena ireo fiangonana roa monja amin'ireo fiangonana fito ao amin'ny Apokalypsy izay tsy misy fanamelohana. Ity zava-misy ity kosa dia mampahafantatra fa izany fiovàna izany no fiovàna avy amin'ny fiangonana miady ho amin'ny fiangonana mandresy. Izany fiovàna izany dia mifanaraka amin'ny Didin'i Milan, izay ahatongavan'ny hetsika amin'ny andro farany an'ireo iray hetsy sy efatra alina sy efa-polo arivo ho ilay fiangonana fahavalo, dia ilay avy amin'ny fito. Philadelphia sy Smyrna koa no hany fiangonana roa miady amin'ireo izay milaza ny tenany ho Jiosy, nefa raha ny marina dia avy amin'ny synagogan'i Satana.

Io mari-pamantarana tamin'ny 313 io dia mifanaraka koa amin'ny fivoriana ny toby tao Exeter, ny 12 ka hatramin'ny 17 Aogositra 1844. Rehefa nifarana ny fivoriana ny toby, dia niely nanerana ny morontsiraka atsinanan'i Etazonia tahaka ny onjan-dranomasina misandratra ilay hafatra mandra-pikatonan'ny varavarana tamin'ny 22 Oktobra 1844.

“Toy ny onjan-dranomasina mahery no nandrakotra ny tany ilay hetsika. Niala avy tao an-tanàna nankany an-tanàna, avy tao an-tanànakely nankany an-tanànakely, ary tonga hatrany amin'ireo faritra ambanivohitra lavitra aza izy, mandra-pahatongan'ny vahoakan'Andriamanitra izay niandry ho voahetsika tanteraka. Nanjavona teo anoloan'izao fanambaràna izao ny firehana tafahoatra, tahaka ny fanala maraina levona eo anatrehan'ny masoandro miposaka. Hitan'ny mpino fa nesorina ny fisalasalany sy ny fisafotofotoany, ary ny fanantenana sy ny fahasahiana no namelombelona ny fony. Afaka tamin'ireny fihoriam-pefy ireny ny asa, dia ireo izay miseho mandrakariva rehefa misy fientanentanana'olombelona tsy voafehin'ny herin'ny Tenin'Andriamanitra sy ny Fanahiny. Nitovy toetra tamin'ireny fotoana fanetren-tena sy fiverenana amin'i Jehovah ireny izy, izay tao amin'ny Isiraely fahiny no nanaraka ireo hafatra fananarana nataon'ny mpanompony. Naneho ireo toetra mampiavaka ny asan'Andriamanitra amin'ny vanim-potoana rehetra izy. Tsy fifaliana mihoa-pampana no betsaka tao, fa kosa fandinihana lalina ny fo, fiaiken-keloka, ary fahafoizana izao tontolo izao. Ny fiomanana hihaona amin'ny Tompo no vesatry ny fanahy nijaly mafy. Nisy vavaka maharitra sy fanoloran-tena tsy misy fepetra ho an'Andriamanitra.” The Great Controversy, 400, 401.

Ny fanidiana ny varavarana tamin'ny 22 Oktobra 1844 dia tandindon'ny lalàn'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela, ary ny famantarana teny an-dalana izay nialoha ny varavarana nikatona tamin'ny 22 Oktobra dia ny fivoriana an-toby tao Exeter. Noho izany, ny fivoriana an-toby tao Exeter dia mifanaraka amin'ny Didy navoakan'i Milan. Mifanaraka amin'ny fidiran'i Kristy tamim-boninahitra koa izany.

“Tsy dia tamin'ny alalan'ny fandresen-dahatra loatra no nitondrana ny antso amin'ny mamatonalina, na dia mazava sy tsy azo lavina aza ny porofon'ny Soratra Masina. Nisy hery manosika niaraka taminy izay nampihetsi-po ny fanahy. Tsy nisy fisalasalana, tsy nisy fanontaniana. Tamin'ny fotoana nidiran'i Kristy tamim-boninahitra tao Jerosalema, ny

vahoaka izay nivory avy tamin'ny faritra rehetra amin'ny tany mba hankalaza ny fety dia nirohotra ho any an-tendrombohitra'i Oliva, ary raha nanatevin-daharana ny vahoaka maro izay nanaraka an'i Jesosy izy ireo, dia voasambotry ny aingam-panahin'izany ora izany ka nanampy tamin'ny fampitomboana ilay antso hoe: 'Isaorana anie Izay avy amin'ny anaran'ny Tompo!' [Matio 21:9.] Toy izany koa no nahatonga ireo tsy mpino izay nirohotra ho amin'ny fivoriana'ny Advantista—ny sasany noho ny te hahafanta-javatra, ny sasany kosa mba haneso fotsiny—hahatsapa ny hery mandresy lahatra izay niaraka tamin'ily hafatra hoe: 'Indro, avy ny Mpampakatra!'" Spirit of Prophecy, volume 4, 250.

Ny Didin'i Milan dia manamarika ilay fahirano ara-paminaniana izay nasehon'i Nebokadnezara ho tandindona tamin'ny 587 tal. JK sy i Cestius tamin'ny taona 66. Ireo fahirano roa ireo dia nitarika ho amin'ny fandravana an'i Jerosalema tamin'ny 586 tal. JK sy 70, araka ny filaharany avy. Nifarana ny fahiranon'i Cestius, ary telo taona sy tapany tatỳ aoriana dia niverina teo ambanin'i Titosy ilay fahirano, ka izany no nanome fe-potoana ara-paminaniana iray izay manomboka amin'ny mpanapaka romana alfa ary mifarana amin'ny mpanapaka omega. Ireo telo taona sy tapany ireo dia maneho ny fanitsakitsahana an'i Jerosalema nataon'ny papazia, sy ny lalàna Alahady izay ho avy tsy ho ela rehefa sitrana ny ratra mahafaty nahazo ny papazia ka manjaka indray izy mandritra ny telo taona sy tapany ara-tandindona.

Fa ny kianja izay eo ivelan'ny tempoly dia avelao, ka aza refesina; fa nomena ny Jentilisa izany; ary ny tanàna masina dia hohitsahiny mandritra ny roa amby efapolo volana.
Apokalypsy 11:2

Tamin'ny taona 538, ary avy eo indray amin'ny fahatongavan'ny lalàna alahady, dia manomboka ny fanitsakitsahana an'i Jerosalema. Ireo lalàna alahady roa ireo dia nasehon'ny taona 321, fony Konstantino Lehibe namoaka ny lalàna alahady voalohany. Tamin'ny 538, ny fahefana papaly dia nomen-kery hanenjika (hanitsakitsaka) ny fiangonan'Andriamanitra mandritra ny telo taona sy tapany, araka ny asehon'ny tantara nanomboka tamin'i Cestius ka hatramin'i Titus. Tamin'ny 538, ny fahefana papaly dia namoaka lalàna alahady tao amin'ny Konsily fahatelo tany Orléans. Ny lalàna alahady ho avy tsy ho ela dia manondro ny fotoana hanomezana hery indray ny fahefana papaly hanitsakitsaka ny tempoly (hanenjika).

313 dia manondro ilay didy voalohany izay nitarika ho amin'ily lalàna Alahady voalohany tamin'ny 321. Avy eo, tamin'ny 330, dia nozaraina ara-paminaniana ho atsinanana sy andrefana ny fanjakana, ka izany no nanamarika ny famaranana omega an'ily vanim-potoana faharoa amin'ny fanenjarahana papaly maharitra "roa amby efapolo" volana ara-panoharana—vanim-potoanan'ny fanenjarahana sy fanitsakitsahana izay nanomboka tamin'ily lalàna Alahady alpha tany Etazonia.

Ary ny anjely fahatelo nanaraka azy roa lahy ka niteny tamin'ny feo mahery hoe: Raha misy olona miankohoka amin'ily bibidia sy ny sariny ka mandray ny mariny eo amin'ny handriny, na eo amin'ny tanany, dia izy kosa hisotro ny divain'ny fahatezeran'Andriamanitra, izay narotsaka tsy misy fangarony ao amin'ny kapoakan'ny fahavinirany; ary hampijalina amin'ny afo sy solifara izy eo anatrehan'ny anjely masina sy eo anatrehan'ny Zanak'ondry; ary ny setroky ny fampijaliana azy dia miakatra mandrakizay doria; ary tsy manam-pitsaharana andro aman'alina izay miankohoka amin'ily bibidia sy ny sariny, ary izay rehetra mandray ny

mariky ny anarany. Eto ny faharetan'ny olona masina: eto izay mitandrina ny didin'Andriamanitra sy ny finoana an'i Jesosy. Apokalypsy 14:9–12.

Ny Lemaka

Ny hevitra latinina an'ily hoe “Milan” dia midika hoe afovoan'ny lemaka. Teo afovoan'ny atsinanana sy andrefana, tamin'ny taona 313, i Constantin avy any andrefana dia nitady fiombonam-pihavanana tamin'i Licinius avy any atsinanana. Io didy io dia naneho ny fikasana hampivondrona ny atsinanana sy andrefana, ary nohamafisina tamin'ny fanambadiana fifanekena ilay didy, raha nanambady an'i Licinius i Constantia, anabavin-drainy iray tamin'i Constantin. Kanefa tahaka ilay fanambadiana fifanekena voalohany ao amin'ny Daniela toko faha-iraika ambin'ny folo teo amin'ny Seleokida avy any avaratra sy i Ptolemaiosy avy any atsimo, dia voatendry tsy hahomby ilay fanambadiana, araka ny fanatanterahana ilay ohabolana taloha manao hoe: “atsinanana dia atsinanana, ary andrefana dia andrefana, ary tsy hihaona mandrakizay izy roa tonta.”

Ny taona “330” dia aseho mivantana ao amin'i Daniela toko fahiraika ambin'ny folo andininy faha-24, faha-27 ary faha-29. Izany dia mampiditra ireo fito ambin'ny folo taona manomboka amin'ny 313 ka hatramin'ny 330 ao anatin'ny tsipika ara-paminaniana ao amin'i Daniela toko fahiraika ambin'ny folo, ary araka ny filàna ara-paminaniana dia manondro fa io fanambadiana noho ny fifanekena teo amin'ny atsinanana sy ny andrefana tamin'ny 313 io dia mifanandrify amin'ily fanambadiana noho ny fifanekena voalohany ao amin'io toko io ihany.

“Ny faminaniana ao amin'ny Daniela toko faha-iraika ambin'ny folo dia saiky tonga amin'ny fahatanterahany tanteraka. Maro amin'ny tantara izay efa niseho ho fanatanterahana io faminaniana io no mbola haverina indray.” Manuscript Releases, laharana faha-13, 394.

Antiokosy II Theos, izay nanjaka tamin'ny 261–246 tal. J.K., dia nanaisotra an'i Laodike I, vadiny voalohany, mba hanambady an'i Berenike, zanakavavin'i Ptolemaiosy II Philadelphos avy any Egypta. Anisan'ny fifanarahana fandriampahalemana namarana ny Ady Syriana Faharoa tamin'ny 252 tal. J.K. izany fanambadiana izany. Rehefa resin'i Constantin avy eo i Licinius tamin'ny 324 dia nifarana izany fanambadiana izany, tahaka ny nifaranan'ny fanambadian'ny Antiokosy sy Berenike, rehefa nohamoizin'i Laodike, ilay vady voalohany, i Antiokosy tamin'ny 246 tal. J.K. Ny fanambadiana izay nanamarika ny fiasaran'ny ady Syriana faharoa, ary ny famonoana an'i Antiokosy, ary taorian'izany i Berenike sy ny zanany ary ny mpanara-dia egyptiana niaraka taminy, no nanamarika ny fiandohan'ny ady Syriana fahatelo. Ny fanambadiana araka ny fifanarahana tamin'ny 313 dia namarana ny vanim-potoanan'ny fanenjehana asehon'ny fiangonan'i Smyrna ary nanomboka ny vanim-potoanan'ny marimaritra iraisana asehon'ny fiangonan'i Pergamosy.

Ny fanambadiana tany am-piandohan'ny tantaran'ny Seleokida dia naneho mialoha ilay fanambadiana fifanarahana tany amin'ny fiasaran'ny fanjakan'ny Seleokida, rehefa nomen'i Antiochos Lehibe an'i Cleopatra I, zanany vavy, ho vadin'i Ptolemaios V Epiphanes. Tany Raphia tamin'ny 193 tal. J.K. no nanaovana izany fanambadiana izany, nefa vetivety dia nifarana ilay firaisana, tahaka ny nifaranan'ily fanambadiana fifanarahana voalohany teo amin'ny

mpanjakan'ny avaratra sy ny mpanjakan'ny atsimo. Ireo fanambadiana fifanarahana alfa sy ômega tao amin'ny fanjakan'ny Seleokida dia maneho mialoha ilay fanambadiana fifanarahana voamarika tatỳ aoriana ao amin'ny tantara ara-paminaniana ao amin'ny Daniela iraika ambin'ny folo, rehefa nomen'i Octavian an'i Octavia Minor, anabaviny, ho vadin'i Mark Antony tamin'ny 40 tal. J.K. I Mark Antony sy i Octavian dia tao anatin'ny ady fitadiavam-pahefana momba ny faritra atsinanana sy andrefan'i Roma, izay nipoaka tamin'ny 44 tal. J.K. noho ny famonoana an'i Julius Caesar. Ny fifanarahan'i Brundisium dia napetraka tamin'izany fanambadiana izany tamin'ny 40 tal. J.K., ary valo taona tatỳ aoriana, tamin'ny 32 tal. J.K., dia nisaraka ara-pomba ofisialy tamin'i Octavia i Mark Antony ka niteraka ny ady tao Actium tamin'ny 31 tal. J.K., izay niafaran'i Mark Antony sy Cleopatra, (ilay Cleopatra farany indrindra), tamin'izany.

Ny fifanarahana ara-panambadian'ny omega an'ny fanjakana Seleokida dia nampiditra an'i Kleopatra voalohany, izay naneho ara-tandindona an'i Kleopatra farany, ka ny tsipika fiaviany no namorona ny rohy mankany amin'ilay fifanarahana ara-panambadian'ny alfa ara-paminaniana an'ny fanjakana romana tamin'ny 40 tal. J.K. Ireo fanambadiana telo vokatry ny fifanarahana ireo dia maneho ara-tandindona ilay fanambadiana amin'ny fifanarahana ao amin'ny Didim-panjakan'i Milan. Ny Didim-panjakan'i Milan dia manamarika ny fiandohan'ny fahirano ara-paminaniana iray; maneho famantarana ara-paminaniana izy; manamarika fifindrana avy amin'ny fiangonana marina ho amin'ny fiangonana tsy marina, ka noho izany dia mifanaraka amin'ny zava-miafin'ny fahavalo, izay avy amin'ny fito. Izy dia manamarika fanambadiana amin'ny fifanarahana izay mamarana ady iray, mandra-pahatongan'ny fisaraham-panambadian'ilay fanambadiana amin'ny fifanarahana, ka amin'izany dia manamarika ny fiandohan'ny ady iray. Ao amin'ireo fanambadiana romana roa, ny fisaraham-panambadiana no mahatonga mivantana ny fampiraisana ny fanjakana. Ny taona 313 koa dia manamarika ny fivorian'ny toby tany Exeter, izay anombohan'ny fanambarana ny hafatry ny Antso Misasakalina ka mitarika ho amin'ny varavarana mihidy tamin'ny 22 Oktobra.

Hodinihintsika hatrany ao amin'ny lahatsoratra manaraka ireo fahamarinana ireo.